

בס"ד
דרישה
DRISHA

ו' אלול ה'תשפ"ו

REVISITING THREE WEEKS:
ALMONDS, EGGS & GOATS

The 2025 Judith & Stanley Rudoff Memorial Lecture

I 21 DAYS

(1) ספר ירמיהו פרק א – הפטרה ראשונה של ג' דפורענותא

א) דברי ירמיהו בן חלקיהו מן הכהנים אשר בענתות בארץ בנימין (ב) אשר היה דבר ידוד אליו בימי יאשיהו בן אמוז מלך יהודה בשלש עשרה שנה למלכו (ג) ויהי בימי יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה עד תום עשתי עשרה שנה לצדקיהו בן יאשיהו מלך יהודה עד גלות ירושלם בחדש החמישי (ד) ויהי דבר ידוד אלי לאמר (ה) בטרם אצורד \ (אצורד) \ בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך (ו) ואמר אלה אדני ידוד הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי (ז) ויאמר ידוד אלי אל תאמר נער אנכי כי על כל אשר אשלח תלך ואת כל אשר אצנך תדבר (ח) אל תירא מפניהם כי אתך אני להצלה נאם ידוד (ט) וישלח ידוד את ידו ויגע על פי ויאמר ידוד אלי הנה נתתי דברי בפיך (י) ראה הפקדתיך היום הזה על הגוים ועל הממלכות לנתוש ולנתוץ ולהאבד ולהרוס לבנות ולנטוע (יא) ויהי דבר יהוה אלי לאמר מה אתה ראה ירמיהו ואמר מקל שקד אני ראה (יב) ויאמר יהוה אלי היטבת לראות פי שקד אני על דברי לעשות

(2) קהלת רבה פרשה יב

וינאץ השקד, זו נבואתו של ירמיה.
שנאמר: (ירמיה א') מקל שקד אני רואה.
אמר רבי אליעזר: מה השקד הזה, משעת שיניץ, עד שהוא גומר פירותיו,
עשרים ואחד יום, כך כל גזרה לא היתה אלא, מי"ז בתמוז עד ט' באב.

(3) רש"י ירמיהו פרק איב היטבת לראות - השקד הזה הוא ממחר להוציא פרח קודם לכל האילנות אף אני ממחר לעשות דברי, ומדרש אגדה השקד הזה הוא משעת חניטתו עד גמר בישולו עשרים ואחד יום כמנין ימים שבין שבעה עשר בתמוז שבו הובקעה העיר לתשעה באב שבו נשרף הבית

(4) העמק דבר על שמות פרק ד' פסוק ב

ב) ויאמר וגו' מזה בידך ויאמר מטה. לא הי' בתורת שאלה. כמו שאלת הי' לבלעם מי האנשים האלה עמד. או ליחזקיהו המלך מה אמרו האנשים האלה ומאין יבואו אליך שנתגלו בזה המשיבים על שאלת הי' כמסתפק ח"ו כידוע במדרש. אבל כאן הית' השאלה כמו שאלת הי' לירמיהו הנביא מה אתה רואה ירמיה' והשיב מקל שקד אני רואה. או סיר נפוח אני רואה ופני מפני צפונה. והית' התשובה היטבת לראות שכונת ההטבה לראות באשר אין ספק שימיי' ראה לפניו עוד חפצים באותו מעמד אבל התבונן כי המקל שקד והסיר נפוח ופניו מפני צפונה. המה המכוין לה'. ומשו"ה א"ל הי' היטבת לראות. שכלך טוב ויפה. כך יוכל להיות שהי' בידו של משה עוד איזה דבר. ומי"מ התבונן משה שכונת הי' על המטה באשר מכבר מצא שהוא ענין נפלא. ובו ראוי שיגולגל ענינים

(5) מלבי"ם לספר ירמיה פרק א פסוק יא - חלק באור המלים

(יא) מקל - יש הבדל בין מקל, מטה, משענת, המטה היה עשוי לכבוד והיה נושא אותו לפעמים לציין המדרגה, ומציין לפעמים הנשיאות, כמו מטה עז שבט למשול (יחזקאל י"ט י"ד). ואם עשוי להשען עליו הזקן וחלוש כח נקרא משענת, אם יקום ויתהלך בחוץ על משענתו, ואיש משענתו בידו מרוב ימים (זכריה ח' ד') ואם עשוי להכאה נקרא מקל, והוא לרוב ביד הרועים להכות הבהמות, ויד את האתון במקל, ועי' לקמן (מ"ח י"ז)

(6) ספר במדבר פרק י"ז

טז) וידבר יהוה אל משה לאמר יז) דבר אל בני ישראל וקח מאתם מטה מטה לביית אב מאת כל נשיאיהם לביית אבתם שנים עשר מטות איש את שמו תכתב על מטהו יח) ואת שם אהרן תכתב על מטה לוי כי מטה אחד לראש בית אבותם יט) והנחתם באהל מועד לפני העדות אשר אנעיד לכם שמה כ) והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח והשפתי מעלי את תלונות בני ישראל אשר הם מלינים עליכם כא) וידבר משה אל בני ישראל ויתנו אליו כל נשיאיהם מטה לנשיא אחד מטה לנשיא אחד לביית אבתם שנים עשר מטות ומטה אהרן בתוך מטותם כב) וינח משה את המטות לפני יהוה באהל העדות כג) ויהי מפתחת ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לביית לוי ויצא פרח ויצא ציץ ויגמל שקדים כד) ויצא משה את כל המטות מלפני יהוה אל כל בני ישראל ויראו ויחקו איש מטהו כה) ויאמר יהוה אל משה השב את מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני מרי ויתכל תלונתם כו) ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו כן עשה

(7) ספר ירמיהו פרק לא

כב) כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עוד יאמרו את הדבר הזה בארץ יהודה ובעריה בשובי את שביתם יברך יהוה נוח צדק הר הקדש כג) וישבו בה יהודה וכל עריה יחדו אפרים ונסעו בעדר כד) כי הרויתי נפש עיפה וכל נפש דאבה מלאתי כה) על זאת הקיצתי ואראה וישנתי ערבה לי כו) הנה ימים באים נאם יהוה וזרעתי את בית ישראל ואת בית יהודה זרע אדם וזרע בהמה כז) והיה כאשר שקדתי עליהם לנתוש ולנתוץ ולהרס ולהאבד ולהרע כח) אשרקד עליהם לבנות ולנטוע נאם יהוה

(8) מלבי"ם ירמיהו פרק א

ובזה אמר על צד הדרוש היטבת לראות, ר"ל השקידה הזאת היא לטובת ישראל והצלחתם

(9) תלמוד בבלי מסכת בכורות דף ח ע"א-ע"ב

ת"ר תרנגולת לעשרים ואחד יום וכנגדה באילן לוז

§ The Gemara cites a *baraita* that discusses the length of gestation for various animals. **The Sages taught that a chicken hatches after twenty-one days, and corresponding to it in length of gestation with regard to trees is the almond**, which ripens twenty-one days after the budding of the flower.

אייתו ליה תרי ביעי א"ל הי דזגתא אוכמתי והי דזגתא חיוורתי אייתי להו איהו תרי גביני אמר להו הי דעיזא אוכמתי והי דעיזא חיוורתי

They brought him two eggs and said to him: Which is the egg of a black hen and which is the egg of a white hen? Rabbi Yehoshua brought them two cheeses, and said to them: Which is the cheese from the black goat and which is from the white goat?

ת"ר תרנגולת לעשרים ואחד יום וכנגדה באילן לוז

אייתו ליה תרי ביעי א"ל הי דזגתא אוכמתי והי דזגתא חיוורתי אייתי להו איהו תרי גביני אמר להו הי דעיזא אוכמתי והי דעיזא חיוורתי

(10) מהרש"א, חידושי אגדות על בכורות ח ע"ב

ועוד אייתו תרי ביעי וא"ל הי זוגיתא כו' ע"ד שאמרו בשמעתין תרנגולת לכ"א יום וכנגדו בלוז ואמרין שרמו ירמיה מקל שקד אני רואה שהם כ"א יום מ"ז בתמוז עד ט' באב והם רמזו לו ימים אלו בזוגיתא אוכמתא ע"ש הגלות ולפי שיש עוד כ"א ימי סליחה ושמחה מ"ט ראשון של ר"ה עד כ"א תשרי שהוא הושענא רבה יום גמר החתימה כדאיתא במדרשות והוא שרמז לו בזוגתא חיוורתא ג"כ ע"ש ליבון עונות וכך א"ל הרי תרי ביעי שהתולדה מבי' זוגיתא הן כולן לבנים ואין ניכר איזה מהשחורה ואיזה מהלבנה כן אין לכם היכר כי מקרה אי' יקרה את כולן שהפורעניות והטובות שוים בימים בשיעור אי' זה כזה כ"א יום הן ואין כאן מקום תקוה לכם והשיב בדוגמא זה עיזי אוכמתי כו' הן ב' שעירים שהביאו ישראל ביה"כ החיוורתא היא שהיתה לה' והאוכמתא

שהיתה לעזאזל והגבינה שהיא התולדה מהן שניהן לבנים שגם השעיר לעזאזל היה מלבין עונותיהם של ישראל שנאמר ונשא השעיר וגו' וכמ"ש שהיו קושרין בההוא שעיר המשתלח חוט של זהורית וכיון שהגיע למדבר היה מלבין וכן הוא הענין בב' זוגיתא שהיו שניהם תולדותם לכ"א יום ותולדות שניהם היו ביצים לבנים כי הנה שני שיעורים כ"א יום ג"כ תולדותיהן שוין בליבון כי כמו שהכ"א יום שמר"ה עד הושענא רבה תולדות ליבון עון וכפרה עליהם כן גם ימי כ"א יום פורעניות מ"ז בתמוז עד ט' באב היה תולדות ליבון עונות כי הצרות ויסורין מכפרין כמ"ש הגלות מכפר.

(11) מדרש זוטא בובר, איכה פרשה א

א. [איכה יִשְׁבֶּה בְּדָד] **איכה א א**, (למה נכתבה [קינוח] בא"ב, [רבי אליעזר אומר] שעברו ישראל על כל התורה כולה, שנאמר וְכָל יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ אֶת תּוֹרַתְךָ וְסוּר לְבַלְתִּי שְׁמוּעַ בְּקֶלֶף) (דניאל ט יא). רבי יהושע אומר [מפני שעברו ישראל כ"ב עבירות כנגד כ"ב אותיות שבתורה.

(12) תלמוד בבלי מסכת יומא דף ט ע"ב

אבל מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים – מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם, ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עברות, עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים

(13) רב צדוק הכהן, פרי צדיק מטות י

איתא בשם הרבי רבי בער זצ"ל על פסוק כל רודפיה השיגוה בין המצרים (איכה א ג): פי' כל רודפי ה' שרודף אחר השגת התגלות ה' יכול להשיגוה ביותר בין המצרים כמשל המלך כשאיננו בביתו יש ביכולת להגיע אליו בנקל יותר. והענין הוא כי כ"ב ימים שבין המצרים הם נגד כ"ב אותיות התורה שעברו ישראל אז כדאיתא במדרש איכה **שהקינוח שהם מא' ועד ת' על רמז זה**. וי"ז בתמוז הוא נגד אות א' שבו ביום נשתברו הלוחות המתחילים באות א' אנכי. ות"ב הוא נגד ת' ע"ש תם עוניך בת ציון ששפך חמתו על עצים ואבנים. וזה לשון בין המצרים כמיצר מכאן ומיצר מכאן שאין להסתיר התפשטות לא קודם המיצר וגם לא אחר ת"ב שכבר נתקן ונשלם הכל

II Disunity & Destruction

(14) ספר שמות פרק לה

(א) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה יְדֹדָד לַעֲשׂוֹת אֹתָם :

(15) ספר ויקרא פרק ח

(א) וַיִּדְבֹּר יְדֹדָד אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (ב) קַח אֶת אֶהֱרֹן וְאֶת בְּנָיו אִתּוֹ וְאֶת הַבְּגָדִים וְאֶת שְׂמֹן הַמִּשְׁחָה וְאֶת פֶּר הַחֹטָאֹת וְאֶת שְׁנֵי הָאֵילִים וְאֶת סֵל הַמִּצּוֹת: (ג) וְאֶת כָּל הַעֲדָה הַקְּהֵל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

(16) ספר מלכים א פרק ח

(א) אֲזִי יִקְהַל שְׁלֹמֹה אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל רֹאשֵׁי הַמִּטּוֹת וְנְשֵׂאֵי הָאֲבוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלַם לְהַעֲלוֹת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְדֹדָד מֵעִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן: (ב) וַיִּקְהֲלוּ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בִּגְרַח הָאֲתָנִים בָּחַג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי:

(17) ספר נצח ישראל - פרק ד

ויש לך לשאול, למה חרב בית המקדש ראשון בעון אלו ג' עונות, ואילו מקדש שני בשביל שנאת חנם?.. והפירוש אשר הוא לפי פשוטו, כי מקדש ראשון היה השכינה ביניהם, וזהו מעלת בית המקדש ראשון שהיה מיוחד במעלה שהיתה השכינה שורה בו. ולפיכך חורבן שלו כאשר לא היה ראוי שתשרה שכינה ביניהם, והיינו כשטמא את בית המקדש, ואין השם יתברך שורה בתוך טומאתם, אם לא כאשר היה החטא בשוגג, ואז כתיב (ויקרא טז, טז) "וכן יעשה לאוהל מועד השוכן אתם בתוך טומאתם". ואלו ג' חטאים נקראו טומאה, כדאיתא במסכת שבוועות בפרק קמא (ז ע"ב) "וכפר על המקדש מטומאת בני ישראל" (ר' ויקרא טז, טז), יש לי להביא בענין זה עבודה זרה, גלוי עריות, שפיכות דמים. עבודה זרה, דכתיב (ויקרא כ, ג) "למען טמא את מקדשי". גלוי

ערויות, דכתיב (ר' ויקרא יח, כד-כו) "ולא תעשו מכל התעבות ולא תטמאו בכל אלה". שפיכות דמים, [דכתיב] (ר' במדבר לה, לד) "ולא תטמאו את הארץ אשר אני שוכן בה". ולפיכך בשביל אלו ג' טומאות חרב הבית. אבל מקדש שני, שלא היתה השכינה שורה בו כמו במקדש ראשון, ולכך לא נחרב בשביל אלו ג' עבירות. אבל מעלת מקדש שני היה מחמת ישראל עצמם. ודבר זה ברור, כי ישראל הם מתאחדים על ידי בית המקדש שהיה להם; כהן אחד, מזבח אחד, ונאסרו הבמות, שלא היה פירוד וחלוק בישראל. והדבר הזה מבואר, ועוד יתברר בפרק שאחר זה. לכך בית המקדש על ידו הם אומה אחת שלימה. ומפני כך נחרב הבית בשביל שנאת חנם, שנחלק לבבם, והיו מחולקים, ולא היו ראויים למקדש אשר הוא התאחדות ישראל. ופירוש פשוט הוא:

18) ספר תהילים פרק קכב

(א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמִיחִי בְּאַמְרֵי לִי בֵּית יְהוָה גִּלְדָּה: (ב) עֲמֻדֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַם: (ג) יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחֻבָּה לָהּ יַחְדָּו: (ד) שָׁשָׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוּדָה לְיִשְׂרָאֵל לְהָדוֹת לָשֵׁם יְהוָה: (ה) כִּי שָׁמָּה יָשָׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד: (ו) שָׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יְשָׁלֵנוּ אֱהָבֵיךָ: (ז) יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילֵךְ שְׁלֹנָה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: (ח) לְמַעַן אֲחִי וְרַעִי אֲדַבֶּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ: (ט) לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֲלֹהֵינוּ אֲבָקֶשָׁה טוֹב לָךְ:

19) מלבי"ם על תהילים פרק קכב פסוק ו - חלק באור הענין

(ו) שאלו - אחר שבאר שירושלים היא המעמדת חבור הגויה הכללית ואחדותה, אומר כמו שאם תשאל לשלום הגויה האישית נשיב לו ששלומה תלוי אם האיברים והכחות שבגויה מקושרים ויש להם שלום יחדיו, כי בעת יעשה פירוד ביניהם אז יבא המות, כן אם תשאלו לשלום ירושלים נאמר התשובה ששלומה תלוי אם ישליו אהביך - אם אוהבי ירושלים יהיה ביניהם שלום פנימית בזה תלוי שלום ירושלים, אחר שעקר ענין ירושלים היא אחדות האומה, וא"כ אם יתעורר בין אישיהם ריב ומדנים ופירוד לבבות לא נמצא שלום ירושלים, כי עקר שלומה היא אם היא כעיר שחוברה לה יחדיו, לא אם יתפרדו, והנה יש הבדל בין שלום ובין שלום הוא החיצוני ושלום הוא השלום הפנימית, אמר שע"י שישראל יהיה להם שלום פנימית, שעז"א אוהביך - שיהיה אהבה ביניהם הגם שלא יהיה להם שלום עם אויביהם החיצוניים זה יגרום שלום ירושלים החיצון, ואז ע"י.

20) ספר שופטים פרק כ

(יא) וַיֵּאָסֶף כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הָעִיר כְּאִישׁ אֶחָד חֲבָרִים:

21) תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף כו/א

משנה הגבאין שנכנסו לתוך הבית וכן הגנבים שהחזירו את הכלים נאמנין לומר לא נגענו, ובירושלים נאמנין על הקודש ובשעת הרגל אף על התרומה: גמרא... ובשעת הרגל אף על התרומה: מנהגי מילי: אמר רבי יהושע בן לוי דאמר קרא ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים - הכתוב עשן כולן חברים:

22) תלמוד בבלי מסכת גיטין דף נה/ב

אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים אתרנגולא ותרנגולתא חרוב טור מלכא אשקא דריספק חרוב ביתר אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים דההוא גברא דרחמיה קמצא ובעל דבביה בר קמצא עבד סעודתא אמר ליה לשמעיה זיל אייתי לי קמצא אזל אייתי ליה בר קמצא אתא אשכחיה דהוה יתיב אמר ליה מכדי ההוא גברא בעל דבבא דההוא גברא הוא מאי בעית הכא קום פוק אמר ליה הואיל ואתאי שבקן ויהיבנא לך דמי מה דאכילנא ושתינא (דף נו/א) אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך דמי פלגא דסעודתך אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך דמי כולה סעודתך אמר ליה לא נקטיה בידיה ואוקמיה ואפקיה אמר הואיל והווי יתבי רבנן ולא מחו ביה שמע מינה קא ניחא להו איזיל איכול בהו קורצא בי מלכא אזל אמר ליה לקיסר מרדו בך יהודאי

23) תולדות מלחמת היהודים עם הרומאים, יוסף בן מתתיהו

ובבוא הצבא הזה [הרומאי] אל ירושלים החליפו טובי העיר כוח ויחד עמם הכוהנים הגדולים וכל אוהבי השלום אשר בקרב העם, וכבשו את העיר העליונה.

אולם בעיר התחתונה ובהר הבית התחזקו המורדים, מבלי הרף נלחמו אלה ואלה באבנים ובמיני קלע וכל העת עפו חצים משתי רוחות, ולפעמים יצאו גדודים קטנים להילחם פנים אל פנים.. ושבעה ימים נלחמו ביניהם ברצח, ואלה ואלה לא משו מחלקי העיר אשר לכדו.

24) רוח המושל (לגר"א) עמ' 213

מסביר ריו"ח מדוע הדורות הראשונים של עם ישראל שכשלו בשלוש העבירות החמורות יותר היו טובים יותר מן הדורות המאורחים יותר... הדורות הראשונים היו נגועים בהתנהגות חיצונית מרושעת, אך בלבם פנימה הכירו בהשגחת ה'. מעשיהם לא תאמו את אמונתם מפני שפשוט לא שלטו ביצריהם

25) רמב"ם יד החזקה - הלכות תשובה פרק ז

(ג) אל תאמר שאין תשובה אלא מעבירות שיש בהן מעשה כגון זנות וגזל וגניבה אלא כשם שצריך אדם לשוב מאלו כך הוא צריך לחפש בדעות רעות שיש לו ולשוב מן הכעס ומן האיבה ומן הקנאה ומן ההתול ומרדיפת הממון והכבוד ומרדיפת המאכלות וכיוצא בהן מן הכל צריך לחזור בתשובה - ואלו העונות קשים מאותן שיש בהן מעשה שבזמן שאדם נשקע באלו קשה הוא לפרוש מהם...

26) זהר חדש פרשת וישב כט, ב

ולסוף שבעין שני אפין לון קוב"ה מתמן ואתו לארץ ישראל ואתקיים בית שני ת"כ שנין על חילא דאוריתא דהוו מתעסקין בה באינון פקודין קדישין כדקא חזי. וכד אשתלימו גרם חובה דשנאת חנם דקדמיתא הה"ד (בראשית לו, ד) וישנאו אותו להווא צדיק וכדין יהב יתהון קוב"ה בידא דמאן דסני לון שנאת חנם הה"ד באדום (יחזקאל לה, ה) יען היות לך איבת עולם ותגר את בני ישראל ע"י חרב וכדין אתפרע מינייהו כו'. תא חזי דהכי הוא דתנן בי"ז בתמוז ובט' באב חרב בית מקדשא, כדא"ר יוסי מגלגלין זכות ליום זכאי וחובה ליום חייב, דבההיא ליליא אפיקו דבה רעה על ארעא קדישא וארימו קלהון בבכיה ואתקבעת לדרי דרין. ודוק ותשכח מדבוטל התמיד דהוה מכפר על חוביהון עד דאתחרב בי מקדשא, בין בזמנא קדמאה בין בזמנא תנינא, כ"ב יומין, לקבל אינון כ"ב שנין דלא חמא ההוא צדיק אפי יקרא דאבוה לאחזאה חכמה עילאה דהא בהא תליא.

III Pitfalls Revisited

27) ספר בראשית פרק לו

א וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב, בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אַבְי-בְּאֶרֶץ, כְּנָעַן. ב אֵלֶּה תִּלְדוֹת יַעֲקֹב, יוֹסֵף בֶּן-שָׁבַע-עֶשְׂרִי שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת-אָחִיו בְּצָלוֹן, וְהוּא נָעַר אֶת-בְּנֵי בְלָחָה וְאֶת-בְּנֵי זִלְפָּה, נְשֵׁי אַבְי; וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת-דִּבְתָּם רָעָה, אֶל-אַבְיָהֶם. ג וַיִּשְׁרָאֵל, אֶהָב אֶת-יוֹסֵף מִכָּל-בְּנָיו--כִּי-בֶן-זִקְנִים הוּא, לוֹ; וַעֲשֵׂה לוֹ, כְּתֹנֶת פָּסִים. ד וַיָּרְאוּ אָחִיו, כִּי-אֵתוּ אֶהָב אַבְיָהֶם מִכָּל-אָחִיו--וַיִּשְׁנָאוּ, אֹתוֹ; וְלֹא יָכֹלוּ, דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם. ה וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם, וַיַּגִּד לְאָחִיו; וַיּוֹסֶפּוּ עוֹד, שָׁנָא אֹתוֹ. ו וַיֹּאמֶר, אֲלֵיהֶם: שְׁמַעוּ-נָא, הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתִּי. ז וְהִנֵּה אֲנִי חֹלֵם מֵאֲלֵמִים אֲלֵמִים, בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה, וְהִנֵּה קָמָה אֲלַמְתִּי, וְגַם-נִצְבָּה; וְהִנֵּה תִסְבִּינָה אֲלַמְתִּיכֶם, וְתִשְׁתַּחֲוּיִן לְאֲלַמְתִּי. ח וַיֹּאמְרוּ לוֹ, אָחִיו, הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ, אִם-מִשׁוֹל תִּמְשָׁל בָּנוּ; וַיּוֹסֶפּוּ עוֹד שָׁנָא אֹתוֹ, עַל-חֲלֹמְתּוֹ וְעַל-דִּבְרָיו. ט וַיַּחֲלֹם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר, וַיּוֹסֶפֶר אֹתוֹ לְאָחִיו; וַיֹּאמֶר, הִנֵּה חֲלֹמְתִי חֲלוֹם עוֹד, וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים, מִשְׁתַּחֲוִים לִי. י וַיּוֹסֶפֶר אֶל-אַבְי, וְאֶל-אָחִיו, וַיַּגֵּד-בּוֹ אֲבִיו, וַיֹּאמֶר לוֹ מֶה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתָּ: הַבּוֹא נְבוֹא, אֲנִי וְאִמִּי וְאָחִיד, לְהִשְׁתַּחֲוֹת לָךְ, אֶרְצָה. יא וַיִּקְנָאוּ-בּוֹ, אָחִיו; וְאַבְי, שָׁמַר אֶת-הַדָּבָר. יב וַיֵּלֶכְוּ, אָחִיו, לְרַעוֹת אֶת-צָאן אַבְיָהֶם, בְּשָׂכָם. יג וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל-יוֹסֵף, הֲלוֹא אָחִיד רָעִים בְּשָׂכָם--לָכֵה, וְאַשְׁלַחְךָ אֲלֵיהֶם; וַיֹּאמֶר לוֹ, הִנֵּנִי. יד וַיֹּאמֶר לוֹ, לָךְ-נָא רָאֵה אֶת-שְׁלוֹם אָחִיד וְאֶת-שְׁלוֹם הַצָּאן, וְהַשֶּׁבִּי, דָּבָר; וַיִּשְׁלַחְהוּ מַעֲמֵק חֲבֵרוֹן, וַיָּבֵא שָׂכְמָה. טו וַיִּמְצְאוּהוּ אִישׁ, וְהִנֵּה תַעֲהָ בַשָּׂדֶה; וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר, מֶה-תִּבְקֶשׁ. טז וַיֹּאמֶר, אֶת-אָחִי אֲנֹכִי מִבְּקֶשׁ; הַגִּידָה-נָא לִי, אֵיפֹה הֵם רָעִים. יז וַיֹּאמֶר הָאִישׁ, נִסְעוּ מִזֶּה--כִּי שְׁמַעְתִּי אֲמָרִים, לָכֵה דְתִינָה; וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף אַחֵר אָחִיו, וַיִּמְצָאֵם בְּדֹתָן. יח וַיָּרְאוּ אֹתוֹ, מִרְחָק; וַיִּבְטְרוּ יָקָרָב אֲלֵיהֶם, וַיִּתְנַפְּלוּ אֹתוֹ לְהַמִּיתוֹ. יט וַיֹּאמְרוּ, אִישׁ אֶל-אָחִיו: הִנֵּה, בָּעַל הַחֲלֹמוֹת הַלְזָה--בָּא. כ וַעֲתָה לְכוּ וְנַהַרְגְהוּ, וְנִשְׁלַכְהוּ בְּאֶחָד הַבְּרוֹת, וְאִמְרֵנוּ, חִיָּה רָעָה אֲכָלְתָּהּ; וְנִרְאָה, מֶה-יִהְיֶה חֲלֹמְתֵינוּ. כא וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן, וַיִּצְלַחַהוּ מִיָּדָם; וַיֹּאמֶר, לֹא נִפְנוּ נַפְשׁ. כב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רְאוּבֵן, אֶל-תִּשְׁפְּכוּ-דָם--

השליכו אותו אל-הבור הזה אשר במדבר, ויד אל-תשלחו-בו : למען, הציל אתו מידם, להשיבו, אל-אביו. כג ויהי, כאשר-בא יוסף אל-אחיו ; ויפשיטו את-יוסף את-כתנתו, את-כתנת הפסים אשר עליו. כד ויקחהו-- וישלכו אותו, הברה ; והבור רק, אין בו מים. כה וישבו, לאכל-לחם, וישאו עיניהם ויראו, והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד ; וגמליהם נשאים, נכאת וצרי ולט--הולכים, להוריד מצרימה. כו ויאמר יהודה, אל-אחיו : מה-בצע, כי נהרג את-אחינו, וכסינו, את-דמו. כז לכו ונמכרנו לישמעאלים, וידנו אל-תהי-בו, כי-אחינו בשרנו, הוא ; וישמעו, אחיו. כח ויעברו אנשים מדגנים סחרים, וימשכו ויעלו את-יוסף מן-הבור, וימכרו את-יוסף לישמעאלים, בעשרים קסף ; ויביאו את-יוסף, מצרימה. כט וישב ראובן אל-הבור, והנה אין-יוסף בבור ; ויקרע, את-בגדיו. ל וישב אל-אחיו, ויאמר : הילד איננו, ואני אנה אני-בא. לא ויקחו, את-כתנת יוסף ; וישחטו שער עזים, ויטבילו את-הכתנת בדם. לב וישלחו את-כתנת הפסים, ויביאו אל-אביהם, ויאמרו, זאת מצאנו : הכר-נא, הכתנת בנד-הוא--אם-לא. לג ויכירה ויאמר כתנת בני, חיה רעה אכלתהו ; טרף טרף, יוסף. לד ויקרע יעקב שמלתיו, וישם שק במתניו ; ויתאבל על-בנו, ימים רבים. לה ויקמו כל-בניו וכל-בנותיו לנחמו, ויקאן להתנחם, ויאמר, כי-ארד אל-בני אבל שאלה ; ויבך אותו, אביו. לו והמדנים--מכרו אותו, אל-מצרים : לפטיפר סרים פרעה, שר הטבחים. {פ}

(28) רש"י על בראשית ל"ז:י"ז:א'

(יז) נסעו מזה הסיעו עצמן מן האחוה :

THEY HAVE JOURNEYED FROM THERE— they have departed from all feeling of brotherhood (17) נסעו מזה

(29) שפתי חכמים, בראשית ל"ז:י"ז:א'

(יז) ח דקשה לרש"י מה ענין תשובה זו על שאלתו, דהא יוסף לא ביקש אלא שיגיד לו איפה הם, והמלאך השיב לו נסעו מזה, ועוד הא יוסף נמי היה יודע שנסעו מזה כיון שלא מצאן שם, לכן פירש הסיעו עצמן מן האחוה, פירש ורוצין להרגך ואל תלך לשם

The question to Rashi is what is this answer to the question (Yosef asked), for Yosef just wants to know where his brothers went, and the angel responded to him that they left from here?

Furthermore, doesn't Yosef know that they left from here since they are can't be found here?

Therefore, the explanation is that they left their brotherhood with him, and they wish to kill him, and Yosef shouldn't continue after them

(30) דעת זקנים על בראשית ל"ז:י"ז:א' (25)

שאמרו שאינם חפצים להיות שנים עשר שבטים מכאן ואילך. זה בגימ' י"ב. נסעו מזה

(31) אור החיים על בראשית ל"ז:י"ח:א'-ב' (27)

עוד ירצה עז"ה ויראו אותו מרוחק פירוש מריחוק הלבבות שלא ראוהו כראיית אחים לאחיהם אלא כאיש ... מרוחק מהם

(32) רש"י על בראשית ל"ז:כ"ד:א'

(כד) והבור רק אין בו מים ממשימע שפאמר והבור רק, איני יודע שאין בו מים, מה תלמוד לומר אין בו מים? מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו (בראשית רבה שבת כ"ב) :

(33) כלי יקר על בראשית ל"ז:כ"ד:א'

(כד) והבור רק אין בו מים. אבל נחשים ועקרבים יש בו, מצאו להם היתר בזה כי חשבו את מביא דבתם לבעל לשון הרע, ומצינו שבעלי הלשון נדונים בנחשים כמ"ש (במדבר כא ה) וידבר העם באלקים ובמשה, וכתוב (במדבר כא ו) וישלח ה' בהם את הנחשים, יבא הנחש שחטא בלשונו וסיפר לשון הרע על בוראו (שמו"ר ג יב) ויפרע מבעלי הלשון.

34 ספורנו על בראשית ל"ז:כ"ה:א'

(כה) וישבו לאכל לחם שלא היה כל זה בעיניהם תקלה או מכשול שימנעם מלקבוע סעודתם כמו שהיה ראוי לצדיקים כמותם כשאירעה תקלה על ידם כמו שעשו ישראל אחר שהרגו את שבט בנימין כאמרו וישבו עד הערב לפני האלקים וישאו קולם ויבכו בכי גדול ויאמרו למה ה' אלקי ישראל היתה זאת בישראל כו'. וכן דריוש כשהשליך את דניאל בגוב אריות דכתיב ובת טות ודחון לא הנעל קדמוהי. וזה קרה להם מפני שחשבו את יוסף לרודף שכל הקודם להרגו זכה כשאין דרך להציל הנרדף בזולת זה :

35 Rav Hirsch - THE CRIME AND ITS MOTIVES

While the incident that follows has no real justification, it is important to clarify its motives. We are not dealing with a gang of hoodlums who do not think anything of committing a murder for the sake of a laced coat and hurt feelings. Rightly Seforno comments that the brothers, when their conscience began to bother them (42, 21), did not seem to regret their actual crime as much as the cruelty that was employed, indicating that they did not consider their action to be a real crime. Their peculiar attitude may perhaps be explained by the following consideration: after they saw that their father also saw in the second dream more than just a dream - and even gave it a chance of actual realization (V. 11 "the father kept the matter in mind"), they were convinced that Joseph was a threat to their independence and liberty. "They left" (12, a sentence by itself), went far away to Shechem where once before they had formed a united front to revenge the violated honor of their sister. Now they saw - or believed - their rights and independence threatened by Joseph's burning ambition. Was not their brother's lust for power in striking contrast with the Abrahamic convocation of life which called for the unity of all men in love and justice under the rulership of G'd? Had not Nimrod's kingdom become a curse to humanity and was the same not true of the royal might that Esau established with his sword? Was now the house of Yaakov also to be enslaved by the chains of such ambition? Yaakov senses the cleavage between Joseph and the brothers and at once determines to stop it from widening. **Joseph must go to his brothers. He is ready. His conscience is clear. His heart knows no desire for royal power. When the brothers see him approach from afar... he presented himself as a deceiver, they saw in him a dangerous rival, guilty enough to deserve death...**In the expression בנכליהם אשר נכלו לכם (Numbers 25: 18), נכל denotes an act by which the moral life of our people was brought into a state of great depravity...As Yosef approached them, they imagined that he threatened their most vital and most cherished interests - to the point that להמיתו, they considered themselves entitled to kill him in self-defense.

<https://www.youtube.com/watch?v=MtPHg3bE5SI&t=35s>

אזכורים נוספים של בורות במקרא OTHER "PITFALLS"

הנושא	בראשית לז	שמואל ב ג	מלכים ב י	
שליחות	(וישלחו מעמק חברון) "יד"	(וישלחו) "כג"		
שאלת שלום	ראה נא את שלום אחיך ואת " (שלום הצאן) "יד"	(וילך בשלום) "כג"	(ונרד לשלום) "יג"	
אחים	(את אחי אנכי מבקש) "טז"	(עשהאל אחיהם) "ל"	(אחי אחזיהו) "יג"	

	(מרמה אחזיהו" (ט: כג")	כי לפתתך בא" (כה)"לדבר אתו" (בשלי" (כז)	(ואמרנו חיה רעה אכלתהו" (כ")	מרמה
			(אל תשפכו דם" (כב")	שפיכת דם
"	וישחטום אל בור בית" (עקד" (יד		(וישחטו שעיר עזים" (לב")	שחיטה
"	וישחטום אל בור בית" (עקד" (יד	(וישיבו אתו מבור הסרה" (כו")	(וישלוכו אותו הברה" (כד")	הבור

36) ספר ירמיהו פרק מא

א ויהי בחדש השביעי, בא ישמעאל בן-נתניה בן-אלישמע מזרע המלוכה ורבי המלך ועשרה אנשים אל-גדליהו בן-אחיקם--המצפתה; ויאכלו שם לחם יחדו, במצפה. ב ויקם ישמעאל בן-נתניה ועשרת האנשים אשר-היו אתו, ויכו את-גדליהו בן-אחיקם בן-שפן בחרב--ויקם אתו: אשר-הפקיד מלך-בבל, בארץ. ג ואת כל-היהודים, אשר-היו אתו את-גדליהו במצפה, ואת-הכשדים, אשר נמצאו-שם--את אנשי המלחמה, הכה ישמעאל. ד ויהי ביום השני, להמית את-גדליהו; ואיש, לא ידע. ה ויבאו אנשים משכם משלו ומשמרון, שמנים איש, מגלחי זקן וקרעי בגדים, ומתגדדים; ומנחה ולבונה בידם, להביא בית יהוה. ו ויצא ישמעאל בן-נתניה לקראתם, מן-המצפה, הלך הלך, ובכה; ויהי, כפגש אתם, ויאמר אליהם, באו אל-גדליהו בן-אחיקם. ז ויהי, כבואם אל-תוד העיר; וישחטום ישמעאל בן-נתניה, אל-תוד הבור--הוא, והאנשים אשר-אתו. ח ועשרה אנשים נמצאו-בם, ויאמרו אל-ישמעאל אל-תמתנו--כי-יש-לנו מטמנים בשדה, חטים ושערים ושמן ודבש; ויחדל, ולא המיתם בתוד אחיהם. ט והבור, אשר השליך שם ישמעאל את כל-פגרי האנשים אשר הכה ביד-גדליהו--הוא אשר עשה המלך אסא, מפני בעשא מלך-ישראל; אתו, מלא ישמעאל בן-נתניהו--חללים. י וישב ישמעאל את-כל-שאריה העם אשר במצפה, את-בנות המלך ואת-כל-העם הנשארים במצפה, אשר הפקיד נבוזרדן רב-טבחים, את-גדליהו בן-אחיקם; וישבם, ישמעאל בן-נתניה, וילך, לעבר אל-בני עמון. {ס} יא וישמע יוחנן בן-קרח, וכל-שרי החילים אשר אתו, את כל-הרעה אשר עשה, ישמעאל בן-נתניה. יב ויקחו, את-כל-האנשים, וילכו, להלחם עם-ישמעאל בן-נתניה; וימצאו אתו, אל-מים רבים אשר בגבעון. יג ויהי, כראות כל-העם אשר את-ישמעאל, את-יוחנן בן-קרח, ואת כל-שרי החילים אשר אתו--וישמחו. יד ויסבו, כל-העם, אשר-שבה ישמעאל, מן-המצפה; וישבו, וילכו, אל-יוחנן, בן-קרח. טו וישמעאל בן-נתניה, נמלט בשמנה אנשים, מפני, יוחנן; וילך, אל-בני עמון. {ס} טז ויקח יוחנן בן-קרח וכל-שרי החילים אשר-אתו, את כל-שאריה העם אשר השיב מאת ישמעאל בן-נתניה מן-המצפה, אחר הכה, את-גדליהו בן-אחיקם--גברים אנשי המלחמה, ונשים וטף וסרסים, אשר השיב, מגבעון. יז וילכו, וישבו בגרות כמוהם כמהם, אשר-אצל, בית לחם--ללכת, לבוא מצרים. יח מפני, הכשדים, כי יראו, מפניהם: כי-הכה ישמעאל בן-נתניה, את-גדליהו בן-אחיקם, אשר-הפקיד מלך-בבל, בארץ.

IV 21 Days, 13 Middot – From Almonds to Goats...to Eggs

37) ספר היובלים, בתרגום א'כהנא, הספרים החיצוניים א, עמ'רפ"ט

על כן הוקם על בני ישראל לענות נפשם בעשרה לחודש השביעי, בבוא היום אשר בו יבכו את יוסף אצל יעקב אביו, לכפר בו עליו בשעיר עזים בעשרה לחודש השביעי פעם בשנה, בעבור חטאותיהם כי העציבו את רחמי אביהם בעבור יוסף בנו.

- **ושמחת בחגך והיית אך שמח. אך = 21 (בגימטריה).** בין ראש השנה לשמיני עצרת יש 21 ימים של התחלה חדשה, לידה. אדם חדש נולד מבחינת אורות מקיפים ואורות פנימיים. אלו ימים שהשמים פתוחים, הכל מעוצב מחדש, פוטנציאל חדש מתעורר, זהו זמן צמיחה למרות שההתחלה היא בחורף.

- (מועד חג) שבשנה, ואלו הימים הם מקורים ושורשים לכל השפע" כמו שיש 21 ימי מועדים בשנה כך יש לנו 21 ימי חג, ימים טובים בכל השנה - שבועות, 2 ימים ראש השנה יום כיפור 8 ימי סוכות, 7 ימי פסח שבת ראש חודש=21 יום
- שבועות בין המצרים =21 יום והם שורש של כל החגים השבתות והימים הטובים שנפתחים בימים טובים אלו
- 21=שם קודש א-ה-י-ה עימם ה' יתברך התגלה למשה רבינו להוצאת עם ישראל ממצרים והם שייכים לספירת בינה בה מתמתקים כל הדינים
- המקובל האלוקי מרופשיץ כותב-המילה - "אך טוב לישראל" אך =21 בגימטריה

(38) הרב אברהם צבי מרגלית שליט"א

ימי 'בין המצרים' מקבילים למידותיו של הקב"ה

(39) ה'בני יששכר'

שלשת השבועות של 'בין המצרים' מתחלקים בין החודשים תמוז ואב. בחודש תמוז שלשה עשר ימים, ובחודש אב – תשעה. בתורה מוזכרים מידותיו של הקב"ה בשני מקומות. האחד, לאחר חטא העגל. שם מוזכרות י"ג מידות. והפעם הנוספת - לאחר חטא המרגלים. שם מוזכרות תשע מידות. עולה מכך שימי בין המצרים מקבילים למידותיו של הקב"ה. י"ג ימים כנגד י"ג מידות, ותשעה ימים כנגד תשע מידות. ללמדנו עד כמה ימים אלו גדולים ונשגבים.

Gmar Chatimah Tova!